Fundacja Odpowiedzialna Polityka

WYBORY

Warszawa, 3 listopada 2026 r.

Szanowny Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

w związku z decyzją Prezydenta RP o złożeniu weta wobec *Ustawy z dnia 4 września 2026 r. o zmianie ustawy – Kodeks wyborczy (numer druku sejmowego – 2670)* zwracamy się do Pana Marszałka o podjęcie działań zmierzających do dokonania przez Parlament tzw. korekty demograficznej celem zapewnienia równości głosu Polek i Polaków w zbliżających się wyborach do Sejmu.

Zgodnie z aktualnym brzmieniem przepisów Kodeksu wyborczego, Państwowa Komisja Wyborcza (PKW) przedstawia Sejmowi wniosek o zmianę liczby posłów wybieranych w poszczególnych okręgach wyborczych, przygotowany na podstawie danych dot. liczby mieszkańców według stanu za trzeci kwartał roku poprzedzającego koniec kadencji Sejmu (tj. wrzesień 2026 r.). Liczba posłów wybieranych w poszczególnych okręgach wskazana jest w załączniku do Kodeksu wyborczego. Przepisy Kodeksu wyraźnie wskazują, że okres, w jakim zmiany te powinny zostać dokonane mieści się między czwartym kwartałem roku poprzedzającego rok, w którym upływa kadencja Sejmu, a początkiem trzeciego miesiąca przed dniem, w którym upływa termin zarządzenia wyborów do Sejmu – a więc, między 1 października 2026 r. a 15 maja 2027 r. Właśnie w tym okresie znajdujemy się obecnie.

W latach 2014-2023 PKW kilkukrotnie wnioskowała do Sejmu o dokonanie korekty demograficznej. Kwestia ta była jednak ignorowana przez trzy kolejne większości parlamentarne. Na brak dokonywania korekty zwracały uwagę m.in: OBWE/ODIHR[1], przedstawiciele społeczeństwa obywatelskiego[2] i świata akademickiego[3].

Sytuacja jest poważna: we wniosku z dnia 27 października 2026 r. PKW wskazuje, że korekty wymagają już 23 z 41 sejmowych okręgów – problem dotyczy więc większości obywateli i obywatelek[4]. Działanie Sejmu jest zatem konieczne. Dokonanie korekty demograficznej nie stoi w sprzeczności z zasadą półrocznej (jak wskazuje Trybunał Konstytucyjny) czy rocznej (jak podaje Komisja Wenecka) ciszy legislacyjnej w prawie wyborczym. Jak wprost wskazano w *Kodeksie dobrej praktyki w sprawach wyborczych*[5], zasada stabilności prawa wyborczego ustępuje pierwszeństwa zasadom *Kodeksu* i nie

---

[1] OSCE/ODIHR, Polska - Wybory parlamentarne 2019, Raport końcowy, s. 7, OSCE/ODIHR, Polska - Wybory parlamentarne 2023, Raport końcowy, s. 8.

[2] Grupa Wybory, "Równe i Powszechne 2.0: Społeczne propozycje zmian w prawie wyborczym", 2025.

[3] Zob. np. J. Haman, Korekta demograficzna: najpilniejsze zmiany w okręgach wyborczych do Sejmu i Senatu, Fundacja Batorego, 2022; S. Mazur, A. Gendźwiłł, Nierówność głosu a skrzywienie partyjne wyników wyborów. Konsekwencje braku "korekty demograficznej" w wyborach do Sejmu RP, Studia Polityczne 2024, tom 52, nr 4 i literatura tam wskazana.

[4] Wniosek PKW o dokonanie zmian liczby posłów wybieranych w niektórych okręgach wyborczych (ZPOW.520.1.2026)

[5] Komisja Wenecka, Document CDL-AD(2024)027, Revised interpretative declaration on the Stability of electoral law, approved by the Council for Democratic Elections at its 80th meeting (Venice, 20 June 2024).

powinna być przywoływana jako usprawiedliwienie utrzymywania stanu niezgodnego z wyborczymi standardami.

Szanowny Panie Marszałku, równość wyborów nie jest przywilejem partii ani parametrem technicznym systemu wyborczego. To ustanowiona w art. 96 ust. 2 Konstytucji zasada, której gwarantowanie wymaga, by głos każdej obywatelki i każdego obywatela ważył tyle samo – niezależnie od miejsca zamieszkania. Dziś tak nie jest.

Równość nie może być wyłącznie kwestią polityczną. Obywatele mają konstytucyjną podstawę, by jej oczekiwać, a państwo powinno tak zarządzać procesem wyborczym, aby była ona gwarantowana. Przedstawiciele zasiadający w Sejmie powinni zatem stać na jej straży i nie pozwalać, by partyjne spory czy partykularne interesy ją przysłaniały. Przyzwolenie na pogłębianie się dysproporcji w sile głosu mieszkańców różnych części kraju przyczynia się do spadku zaufania do państwa, w tym zwłaszcza do uczciwości wyborów, a dalej – osłabienia legitymacji wybieranych organów.

Apelujemy więc do Pana Marszałka oraz do Pań i Panów Posłów o bezzwłoczne dokonanie korekty demograficznej na podstawie wniosku Państwowej Komisji Wyborczej, zgodnie z obowiązującymi przepisami Kodeksu wyborczego.

W imieniu sygnatariuszy

Zofia Lutkiewicz - **Fundacja Odpowiedzialna Polityka**
prof. dr hab. Maciej Serowaniec, Kierownik Katedry Prawa Konstytucyjnego, Dziekan Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu

Organizacje społeczne:

Marta Grundland **- Amnesty International Polska**
Marcin Zieliński - **Forum Obywatelskiego Rozwoju**
Robert Hojda - **Fundacja Aktywna Demokracja**
Katarzyna Batko-Tołuć, Julia Brykczyńska, Zofia Komorowska i Katarzyna Sadło - **Fundacja dla Polski/Fundusz Obywatelski im. Ludwiki i Henryka Wujców**
Edwin Bendyk - **Fundacja im. Stefana Batorego**
Mateusz Wojcieszak - **Fundacja Pole Dialogu**
Jan Jakub Wygnański - **Fundacja Stocznia**
Aleksandra Łoboda - **Fundacja Widzialne**
Krzysztof Jakubowski - **Fundacja Wolności**
Marek Tatała - **Fundacja Wolności Gospodarczej**
Piotr Szczepański, Justyna Duriasz-Bułhak **- Fundacja Wspomagania Wsi**
Jakub Szymik - **Helm - Cyfrowy Ster**
Maciej Nowicki - **Helsińska Fundacja Praw Człowieka**
Anna Duniewicz - **Inicjatywa "Nasz Rzecznik"**
Filip Gołębiewski **- Instytut Dyskursu i Dialogu**
dr Jacek Kucharczyk, dr Sonia Horonziak - **Instytut Spraw Publicznych**
Kuba Karyś, Joanna Lasko, Piotr Szafraniec, Bartłomiej Kowalczyk, Magda Lesiak, Olimpia Mainka, Ewa Topór - Nawarecka, Sławomir Majdański, Jacek Wiśniewski - **Komitet Obrony Demokracji**
Małgorzata Besz-Janicka - **Lepsza Demokracja**

Marcin Skubiszewski **- Obserwatorium Wyborcze**
Karolina Dreszer-Smalec - **Ogólnopolska Federacja Organizacji Pozarządowych**
Szymon Osowski, Marzena Błaszczyk, Ewa Majda - **Sieć Obywatelska Watchdog Polska**
Róża Rzeplińska - **Stowarzyszenie 61**
Wojciech Firek - **Stowarzyszenie Demokracja w Praktyce**
Małgorzata Łosiewicz - **Stowarzyszenie Rozwoju "Inspiracje"**
Kinga Dagmara Siadlak - **Wolne Sądy**

Przedstawiciele świata akademickiego:

prof. dr hab Agnieszka Bień-Kacała, Uniwersytet Szczeciński
prof. dr hab. Jarosław Flis, Uniwersytet Jagielloński
prof. dr hab. Leszek Garlicki, Uniwersytet Warszawski
prof. dr hab. Adam Gendźwiłł, Uniwersytet Warszawski
prof. dr hab. Grzegorz Kryszeń, Uniwersytet w Białymstoku
prof. dr hab. Grzegorz Kuca, Uniwersytet Jagielloński
prof. dr hab. Magdalena Musiał-Karg, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Polskie Towarzystwo Nauk Politycznych
prof. dr hab. Jacek Raciborski, Uniwersytet Warszawski
prof. dr hab. Andrzej Rychard, członek korespondent Polskiej Akademii Nauk
prof. dr hab. Krzysztof Skotnicki, Kierownik Centrum Studiów Wyborczych Uniwersytetu Łódzkiego
prof. dr hab. Andrzej Sokala, Dyrektor Centrum Studiów Wyborczych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu
prof. dr hab Roman Wieruszewski, Kierownik Katedry Prawa Konstytucyjnego i Praw Człowieka, Rektor Europejskiej Wyższej Szkoły Prawa i Administracji w Warszawie
prof. dr hab. Andrzej Zoll, sędzia Trybunału Konstytucyjnego w stanie spoczynku
prof. dr hab. Fryderyk Zoll, Uniwersytet Jagielloński
dr hab. prof. UJD Michał Bartoszewicz, Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie
dr hab. prof. UZ Andrzej Bisztyga, Dziekan Wydziału Nauk Prawnych i Ekonomicznych, Uniwersytet Zielonogórski
dr hab. prof. WSPiA Krzysztof Eckhardt, WSPiA Rzeszowska Szkoła Wyższa
dr hab. Jacek Haman, Uniwersytet Warszawski
adw. dr hab. prof. UO Monika Haczkowska, Uniwersytet Opolski
dr hab. prof. UwB Lech Jamróz, Uniwersytet w Białymstoku
dr hab. prof. UW Ksenia Kakareko, Uniwersytet Warszawski
dr hab. prof. INP PAN Katarzyna Kubuj, Polska Akademia Nauk
dr hab. prof. UWM Dorota Lis-Staranowicz, Kierownik Katedry Prawa Konstytucyjnego i Nauki o Państwie, Wydział Prawa i Administracji, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski
dr hab. prof. UMK Bartłomiej Michalak, Dziekan Wydziału Nauk o Polityce i Bezpieczeństwie Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
dr hab. prof. UW Tomasz Słomka, Uniwersytet Warszawski
dr hab. prof. UAM Krzysztof Urbaniak, dyrektor Centrum Badań nad Konstytucjonalizmem i Demokracją Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
dr hab. prof. UMK Iwona Wróblewska, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
dr Anna Frydrych-Depka, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

dr Katarzyna Jachimowicz, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
dr Małgorzata Lorencka, Uniwersytet Śląski
dr Anna Materska-Sosnowska, Uniwersytet Warszawski
dr Bogumił Naleziński, Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie
dr Adam Ploszka, Uniwersytet Warszawski
dr Agata Pyrzyńska, Uniwersytet Szczeciński
dr Antoni Rost, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
dr Kamil Stępniak, Dziekan Wydziału Prawa, Bezpieczeństwa i Kryminologii Wyższej Szkoły Kształcenia Zawodowego, Prezes Fundacji Centrum Prawa Konstytucyjnego i Monitorowania Praworządności
dr Wojciech Włoch, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
dr Marek Woźnicki, Uniwersytet Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie
dr Radosław Zych, Uniwersytet Szczeciński